

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **Mgr. B. H.,** zastoupeného JUDr. Františkem Šafárikem, advokátem se sídlem Moravcova 856, Kolín, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy,** se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, zastoupenému JUDr. Světlanou Semrádovou Zvolánkovou, advokátkou se sídlem Karlovo náměstí 18, Praha 2, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 5. 2007, č.j. MHMP 113714/2007, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2010, č. j. 1 Ad 43/2010 – 172,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 12. 2010, č. j. 1 Ad 43/2010 – 172, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy ze dne 10. 5. 2007, č.j. MHMP 113714/2007. Městský soud v Praze při svém rozhodování vycházel z následujícího skutkového stavu:

Správní orgán I. stupně Úřad městské části Praha 2 rozhodnutím ze dne 16. 2. 2007, č.j. OSP/67219/Zahr, přiznal stěžovateli opakující se dávku sociální péče od 1. 11. 1998 do 31. 3. 2000 ve výši 3430 Kč měsíčně, od 1. 4. 2000 do 30. 6. 2000 ve výši 3770 Kč měsíčně. Správní orgán vycházel z toho, že stěžovatel dne 15. 12. 1995 uzavřel s Městskou částí Praha 2 „Smlouvu o vybudování bytové jednotky č. 15/95“, podle níž je nájem

uhrazen na prvních 25 let předem s ohledem na prostředky vynaložené stěžovatelem na vybudování bytu. Toto vyplývá i z nájemní smlouvy uzavřené dne 17. 6. 1998. Za účelem financování vybudování bytu stěžovatel požádal o poskytnutí překlenovacího úvěru ze stavebního spoření u KB ve výši 333 000 Kč a dále uzavřel smlouvu o poskytnutí úvěru u ČS ve výši 99 700 Kč, v níž se zavázal k pravidelným měsíčním splátkám ve výši 2800 Kč od února 1998. V doložené žádosti o úvěr a čestném prohlášení u KB ze dne 31. 1. 1997 stěžovatel uvedl jako prostředek k financování půdní vestavby kromě stavebního spoření také jiný úvěr do výše 90 000 Kč a vlastní prostředky ve výši přibližně 600 000 Kč. Správní orgán dospěl k závěru, že na vybudování bytu byly žalobci poskytnuty finanční prostředky formou dvou úvěrů v celkové výši 432 700 Kč. V daňovém dokladu společnosti FIST 9 s.r.o. je uvedena celková částka 813 696,50 Kč za provedené stavební práce na vybudování zmíněného bytu. Správní orgán dále vycházel z čestného prohlášení žalobce o výkonu jeho výdělečné činnosti, ze zjištěných úhrad nákladů na bydlení, tj. na nájem, služby a elektřinu, a z přehledu vyplacených dávek státní sociální podpory. Stěžovatel dne 7. 6. 2000 nastoupil do zaměstnání, první výplatu měl v červenci 2000 ve výši 8000 Kč, z vedlejší výdělečné činnosti ve výši 11 922 Kč.

Žalovaný odvolání žalobce zamítl. Sdělení majetkového odboru Úřadu m. č. Praha 2 ze dne 14. 12. 2006 o průměrné výši smluvního nájemného v roce 1998, na které stěžovatel poukázal, posoudil jako irelevantní. Na základě „Smlouvy o vybudování bytové jednotky č. 18/95“ ze dne 15. 12. 1995 žalovaný považoval náklady na vybudování bytové jednotky za náklady na nájemné na dobu 25 let. Tyto činily 813 696,50 Kč. Stěžovatel před zahájením stavby vlastnil finanční prostředky ve výši cca 600 000 Kč, k úhradě nájmu tak zbývala částka 712,32 Kč měsíčně z úvěru po dobu 25 let. Podle žalovaného bylo dále třeba přihlédnout ke skutečnosti, že stěžovatel užívá sám byt o velikosti 3+1. Vzhledem k velikosti bytu pro jednu osobu nelze náklady spojené s užíváním tohoto bytu považovat za nezbytné náklady na domácnost ve smyslu § 4 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti.

S ohledem na názor vyjádřený v předchozím zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2010, č. j. 3 Ads 39/2010 – 145, nehodnotil Městský soud v Praze v nyní napadeném rozsudku rozhodnutí žalovaného jako nepřezkoumatelné. Při posouzení merita věci se Městský soud v Praze ztotožnil se závěrem žalovaného, že sdělení majetkového odboru Úřadu m. č. Praha 2 ze dne 14. 12. 2006 je pro posouzení výše sociální dávky irelevantní. Žalovaný přihlédl k nákladům na vybudování bytu, správně zohlednil vlastní finanční prostředky stěžovatele a řádně zdůvodnil, z jakého důvodu nehodnotil náklady spojené s užíváním bytu jako nezbytné. Z rozhodnutí žalovaného je zřejmé, že vycházel jen z nákladů na vybudování bytové jednotky, které považoval za nájemné na dobu 25 let. Dále zohlednil vlastní finanční prostředky stěžovatele a dospěl k závěru, že výše nájmu činila 712,32 Kč. Městský soud v Praze přisvědčil stěžovateli v tom, že se žalovaný nezabýval námitkami ohledně výše úvěru či odkladu jeho splátek. Tato vada však nemá vliv na zákonnost rozhodnutí, neboť z konstrukce výpočtu dávky je zřejmé, že k těmto skutečnostem, na rozdíl od správního orgánu I. stupně, žalovaný nepřihlížel. Soud přisvědčil i výtce stěžovatele, že žalovaný nesprávně v rozhodnutí uvedl, že se jedná o byt 3+1. Ze správního spisu vyplývá, že se jedná o byt 2+1 s komorou, nicméně o velikosti 84 m^2. V tomto směru považuje soud za správnou úvahu správního orgánu, že náklady na samostatné užívání bytu o této velikosti nelze považovat za

nezbytné náklady na domácnost. V této souvislosti připomněl i zásadu skutečné potřeby zakotvené v § 4 odst. 3 zákona o sociální potřebnosti. Městský soud v Praze žalobu zamítl jako nedůvodnou ve smyslu § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

V kasační stížnosti podané proti rozsudku Městského soudu v Praze stěžovatel namítl, že Městský soud v Praze svým rozsudkem vyhověl žalovanému, neboť mylně pochopil výroky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2010, č. j. 3 Ads 39/2010 – 145. Ten ve svém rozhodnutí nestanovil, jak má Městský soud v Praze rozhodnout, ale pouze to, že má posoudit stav sociální nouze stěžovatele, argumentaci žalovaného a tvrzení stěžovatele ohledně zohlednění jeho úvěrových závazků. Městský soud v Praze však dal za pravdu žalovanému, aniž by se podrobněji meritem věci zabýval.

Poté, co se stěžovatel bez vlastního zavinění ocitl ve stavu sociální nouze, musel nadále hradit úvěrové závazky vzniklé v době, kdy sociálně potřebný nebyl. Ministerstvo práce a sociálních věcí proto v Podkladu MPSV ze dne 25. 6. 2002 uvedlo, že je nezbytné přihlížet k této částce jako k částce potřebné k úhradě nezbytných nákladů na domácnost. Ministerstvo tak při hodnocení stavu sociální nouze stěžovatele postupovalo v souladu s Judikátem č. 771 zveřejněném v periodiku Správní judikatura 2/2001. Žalovaný však k tomuto nepřihlédl, soud se k jeho přístupu přiklonil, ačkoli ve svém předchozím rozsudku žalovanému vytkl, že se k judikátu nevyjádřil.

Stěžovatel zdůraznil, že nájemní smlouva v jeho případě neumožňovala, aby byt či jeho část pronajal pod hrozbou sankce spočívající v ukončení nájmu. Situaci nemohl řešit ani přestěhováním, neboť tím by jeho úvěrové závazky nezanikly. Stěžovatel byl nucen v důsledku objektivních skutečností v bytě setrvat, nejednalo se tedy o případ, kdy nájemník obývá ze své vůle byt nadměrné velikosti. Stěžovatel dále poukázal na to, že jeho cílem nebylo vybudovat byt o velikosti 84 m^2 pro jednu osobu, nýbrž vybudovat byt jako rodinný, přičemž ve výběrovém řízení vedeném majetkovou komisí Městské části Praha 2 byly preferovány nabídky využívající co nejefektivněji co největší plochu půdy. Zpochybnil tak závěr žalovaného, že užívá nadměrný byt. Stěžovatel rovněž namítl, že ve svém odvolání nemohl vznést námitku proti tvrzení žalovaného, že sám užívá byt o velikosti 84 m^2, jak uváděl Nejvyšší správní soud, neboť v prvoinstančním rozhodnutí se taková námitka vůbec nevyskytuje. Vzhledem k tomu, že tento údaj uvedl teprve žalovaný ve svém rozhodnutí, mohl na něj reagovat teprve v podané žalobě.

Stěžovatel se snažil ve svých podáních žalovaného přesvědčit o účelnosti jeho jednání při řešení bytové situace, a o jeho snaze o dosažení optimálního poměru základních veličin stavebního díla jako jsou jednotková cena, velikost a kvalita. Úvěrové závazky mohly být v případě, kdy by takto obezřetně nepostupoval výrazně vyšší. Žalovaný se podle stěžovatele při posuzování sociální potřebnosti dopustil zásadních pochybení, neboť dostatečně nezohlednil skutkový stav sociální potřebnosti v části nákladů na bydlení. Na základě uvedeného stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, případně aby sám rozhodl ve prospěch stěžovatele svým vlastním rozhodnutím.

Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že se Městský soud v Praze zabýval meritem věci, správně zhodnotil právní úvahy žalovaného při posouzení výše dávky sociální péče. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze z hlediska uplatněných stížních bodů, jakož i ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s., a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Zásadní stížní námitka stěžovatele se týká nepřezkoumatelnosti rozhodnutí Městského soudu v Praze, kterou spatřuje v tom, že se předmětný soud ztotožnil se závěry žalovaného, aniž se podrobně zabýval meritem věci.

Podle judikatury Nejvyššího správního soudu musí být z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené. V opačném případě je nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci z hlediska účastníka klíčovou, na níž je postaven základ jeho žaloby. Nestačí, pokud soud při vypořádávání s touto argumentací účastníka pouze konstatuje, že tato je nesprávná, avšak neuvede, v čem (tj. v jakých konkrétních aspektech resp. důvodech právních či případně skutkových) její nesprávnost spočívá.

Městský soud v Praze ve svém rozsudku popsal skutečnosti, z nichž správní orgány při stanovení výše dávky vycházely. Dále se zabýval postupem žalovaného, k jehož hodnocení uvedl, že žalovaný přihlédl k nákladům na vybudování bytu, správně zohlednil vlastní finanční prostředky stěžovatele, za správnou považoval soud i jeho úvahu, že náklady na samostatné užívání bytu o velikosti 84 m^2 nelze považovat za nezbytné náklady na domácnost. Městský soud v Praze však nezmínil jakékoli důvody, které jej k těmto závěrům vedly. Za zásadní nedostatek jeho odůvodnění je pak nutno považovat to, že se vůbec nezabýval stěžejní námitkou vyplývající z podané žaloby, že splátky úvěru měly být zohledněny jako platby nájemného, tedy jako částka nezbytná k úhradě nákladů na domácnost. Žalovaný podle stěžovatele vycházel z účelově vykonstruované částky, kterou nazývá zbytkem k úhradě nájmu. Městský soud v Praze ve svém rozsudku bez jakéhokoli hodnocení správnosti tohoto postupu žalovaného pouze uvedl, že z konstrukce výpočtu dávky sociální péče je zřejmé, že žalovaný na rozdíl od prvoinstančního správního orgánu k výši úvěru nepřihlédl.

Nejvyšší správní soud navíc právě s ohledem na zmíněnou žalobní námitku stěžovatele a jeho další argumentaci v řízení o žalobě zavázal ve svém předchozím zrušujícím rozsudku Městský soud v Praze svým právním názorem k tomu, aby zhodnotil právní úvahy žalovaného při posouzení výše dávky sociální péče, resp. aby zhodnotil, zda v projednávané věci obstojí způsob stanovení výše nákladů na domácnost správního orgánu I. stupně či žalovaného. Městský soud v Praze ve svém rozsudku uvedené metody užité správními orgány nezhodnotil, neobjasnil, z jakých důvodů se ztotožnil s postupem žalovaného. Nejvyšší správní soud proto přisvědčil námitce stěžovatele, že je rozsudek nepřezkoumatelný.

Jak z uvedeného vyplývá, bylo v projednávané věci nutné zodpovědět zásadní otázku, jakým způsobem měla být stanovena výše nezbytných nákladů na domácnost. Správní orgány vycházely ze dvou rozdílných metod: Podle první varianty užité prvoinstančním správním orgánem byly rozhodující skutečné výdaje stěžovatele na domácnost v období, pro které byla dávka stěžovateli přiznána, tedy především výše splátek úvěrů, z nichž stěžovatel částečně hradil náklady na vybudování svého bytu. Podle druhé varianty, z níž vycházel žalovaný, byla pro stanovení nákladů na domácnost relevantní fiktivní výše nájmu určená tak, že náklady na vybudování bytové jednotky se podle nájemní smlouvy považovaly za náklady na nájemné na dobu 25 let. Žalovaný přitom snížil náklady na vybudování bytu o vlastní finanční prostředky stěžovatele a zohlednil tak částku, které podle něj zbývala k úhradě nájmu.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu byly v projednávané věci pro stanovení výše dávky sociální péče podstatná tato kritéria:

1. Součást nákladů na domácnost, k jejichž zajištění je dávka poskytována, nepochybně tvoří náklady na nájem za stěžovatelem užívaný byt. Podle nájemní smlouvy se náklady na vybudování bytové jednotky považovaly za náklady na nájemné na dobu 25 let. Náklady na vybudování bytové jednotky podle zjištění správního orgánu I. stupně činily 813 696,5 Kč, podělením této částky počtem měsíců uhrazeného nájemného (25 x 12) je určena fiktivní výše měsíčního nájemného ve výši 2712,32 Kč.

2. Reálně placené náklady na bydlení pak tvořily v období, za něž byla dávka přiznána, splátky úvěrů, z nichž byly náklady na vybudování bytové jednotky částečně hrazeny. Tyto splátky úvěrů lze nepochybně zohlednit jako náklady na bydlení, avšak pouze do výše stanoveného fiktivního nájemného, tedy do výše částky 2712,32 Kč. V případě, kdy by výše fiktivního nájemného naopak přesáhla výši splátek úvěrů, byla by možné pro výši poskytované dávky zohlednit pouze výši těchto splátek.

3. Dále je za náklady na bydlení nutno považovat další platby spojené s užíváním bytu.

4. Konečně je třeba v souladu s § 3 odst. 1 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, posoudit, zda lze výše uvedené náklady na domácnost považovat za nezbytné, resp. zda jsou odůvodněně vyšší než je výše nezbytných nákladů na domácnost stanovená zákonem č. 463/1991 Sb., o životním minimu. V případě stěžovatele je tak třeba zhodnotit, zda obstojí úvaha žalovaného, že pokud stěžovatel užívá sám byt o velikosti 84 m^2, nelze vzhledem k velikosti bytu pro jednu osobu považovat náklady spojené s užíváním tohoto bytu za nezbytné náklady na domácnost ve smyslu § 4 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti. Městský soud v Praze by se měl současně zabývat tím, zda je z rozhodnutí žalovaného zřejmé, jak se tato jeho úvaha projevila ve stanovení výše dávky. Následně je třeba posoudit důvodnost nákladů na bydlení i z hlediska dalších okolností případu, např. je třeba zjistit, zda byl skutečně možný odklad splátek úvěru, případně jak by se odklad splátek projevil na výši nezbytných nákladů na domácnost.

Městský soud v Praze je tedy v novém rozsudku povinen na základě výše zmíněných kritérií posoudit zákonnost napadeného správního rozhodnutí, čili posoudit, zda obstojí způsob stanovení výše dávky žalovaným.

S ohledem na to, že Nejvyšší správní soud zjistil naplnění důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zrušil dle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je Městský soud v Praze podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným tímto rozsudkem.

V novém rozhodnutí rozhodne Městský soud v Praze i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. dubna 2011

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu